

අශෝක ප්‍රාකෘතයෙහි සුවිශේෂී භාෂා ලක්ෂණ

ආධුනික කටිකාවාරය වැලිවිට සොරක හිමි

ඉන්දු ආර්ය භාෂා ගණයට වැටෙන උත්තර භාරතයේ දේශීය භාෂා ගණයට අයත් සියලු ම භාෂා යුග තුනක් ඔස්සේ වර්ගීකරණය කළ හැකි ය.

1. ප්‍රාග් ඉන්දු ආර්ය යුගය
2. මධ්‍ය යුගය
3. නූතන යුගය

වශයෙනි. මෙයින් ප්‍රාග් ඉන්දු ආර්ය යුගය වශයෙන් ගැනෙන්නේ ක්‍රි. පූ. 1800 සිට ක්‍රි. පූ. 600 දක්වා රචනා වූ සෘග්, යජුර්, සාමන් හා අප්‍ර්වන් යන වේද ග්‍රන්ථ හා ඊට අයත් බ්‍රාහ්මණ, උපනිෂද් හා ආරණ්‍යක යුගවල රචනා වූ ග්‍රන්ථ, රාමායණය මහාභාරතය ආදී වීර කාව්‍ය, පාණිනී, පතඤ්ජලී වැනි ව්‍යාකරණඥයින්ගේ කෘති හා කාලිදාස, අශ්වමේෂ, දණ්ඩී, මාඝ, භාරවී, හට්ටී ආදීන් විසින් රචනා කරන ලද ශෛෂ්‍යාත්මක කාව්‍යයන් අයත් වේ. මෙකල භාවිත වූ භාෂාව වූයේ ක්‍රමයෙන් දියුණු වූ "ආර්ය භාෂාව" හෙවත් "සංස්කෘත භාෂාව යි." එය "දෙදව්" හෙවත් උසස් කුලවල සිටියවුන් භාවිතකල භාෂාව විය. මෙහි උසස් කුල ලෙස හැඳින්වූයේ බ්‍රාහ්මණ හා ක්‍ෂත්‍රීය වංශිකයෝ ය. එහෙත් ක්‍ෂත්‍රීය වංශයට අයත්ව සිටි රජවරු, පුරෝහිත බමුණන් වැනි අයට පමණක් සංස්කෘත භාෂාව කථා කිරීමේ අයිතිය තිබුණි. ක්‍ෂත්‍රීය වංශික අග මෙහෙසියට පවා සංස්කෘත භාෂාව කථා කිරීම තහනම් විය. ඊට හේතු වූයේ වෛදික සමාජය තුළ කාන්තාව පහත් කුලයෙහි ලා සැලකූ නිසා ය. මධ්‍යම යුගයට ක්‍රි. පූ. 600 සිට ක්‍රි. ව. 900 දක්වා කාලය තුළ භාරතයේ ලියවුණු සෙල්ලිප, හිතයාන හා මහායාන බුදුදහමේ දේශිත පෙළ අටුවා පොත් ද, පැරණි ජෛන සූත්‍ර

ද, ශෝරසේනි, මහාරාජ්‍රී ආදි ප්‍රාකෘත භාෂා උපයෝගී කරගෙන රචිත නාට්‍ය ග්‍රන්ථ ද අයත් වේ. නූතන යුගයට ප්‍රාකෘත භාෂාවන්ගේ ප්‍රභවයෙන් ඇති වූ හින්දි, වංග, මරාටි, ගුජරාටි, උර්දු, ආදිය අයත් වේ. ඒ අනුව වර්තමානයේ භාවිත බොහෝ භාෂාවන්ගේ මාතෘ භාෂාව මධ්‍යම යුගයට අයත් ප්‍රාකෘත භාෂාවන්ගෙන් ප්‍රභවය වූ බව කිව හැකිය.

අපගේ ප්‍රස්තුතයට හසුවන අශෝක ප්‍රාකෘතය ක්‍රි. පූ. 3 වන සියවසේ මධ්‍යම භාගයේ දී පමණ ආරම්භ විය. භාරතයේ රජ පැමිණි ධර්මාශෝක මහාධිරාජයන් විසින් පිහිටුවන ලද ශිලා ලිපිවල භාෂාව ද ප්‍රාකෘත භාෂා ලක්ෂණ දරණ හෙයින් "අශෝක ප්‍රාකෘත" යැයි ව්‍යවහාර කෙරේ. අශෝක ප්‍රාකෘතය ද ප්‍රධාන කොටස් හතරකි.¹

- එනම්:- 1. වයඹදිග ගණය
- 2. නිරිතදිග ගණය
- 3. පෙරදිග ගණය
- 4. මධ්‍ය ගණය

යනුවෙනි. මෙයින් වයඹදිග ගණයට ෂාඛබස්ගර්, මන්සේරා ලිපි ද, නිරිතදිග ගණයට ගිර්නාර් ලිපි ද, පෙරදිග ගණයට ධෝලි, ජ්‍යෝගඩ් ලිපි ද, මධ්‍ය ගණයට බාර්හුක්, රූප්නාට් ලිපි ද අයත් ය. මේවායින් රාජ්‍ය භාෂාවට අයත් වූයේ නිරිත දිග ගණයට අයත් වූ ගිර්නාර් ලිපිය. අශෝක ප්‍රාකෘතය තුළ ඒ ඒ දේශවලට අදාළව යම් යම් වෙනස්කම් තිබුණත් තත්කාලීන භාරතීය සමාජයේ භාෂාව මෙය විය. මේ භාෂාව "මාගධි ප්‍රාකෘතය" යනුවෙන් ද හඳුන්වන බව ඇතැමුන්ගේ මතය යි.² සමහර පඬිවරු පහත සඳහන් පිළිවෙලට ද මේ ශිලාලිපි වර්ගීකරණය කරති.³

- 1. පංජාබී දේශීය ශිලාලිපි
- 2. පූර්ව භාරතීය ශිලාලිපි

3. පශ්චිම භාරතීය ශිලාලිපි

වශයෙනි. මෙයින් පංජාබී ලිපි සංස්කෘත භාෂාවටත් පූර්ව භාරතීය ලිපි හා පශ්චිම භාරතීය ලිපි සම්පූර්ණයෙන්ම පාලි භාෂාවටත් සමානකමක් දක්වයි. අශෝක රජු විසින් ලියවන ලද ලිපි අතර අනුශාසනා ලිපි හෙවත් "ආඥා ලිපි" (යම් යම් ව්‍යවස්ථා පනවමින් පිහිටුවන ලද ලිපි) හා "ධර්ම ලිපි" (මහජනයාට ධර්මානුශාසනය පිණිස ලියවූ ලිපි) වශයෙන් දෙවැදෑරුම් ය. එසේම පර්වතයන්හි ලියවන ලද ලිපි "ශෛල ලේඛන" හෙවත් "ශිලා ලිපි" හා ගල් කණු නංවා එහි ලියවන ලද ලිපි "ස්තම්භ ලිපි" හෙවත් "ටෑම් ලිපි" වශයෙන් ද දෙවැදෑරුම් ය.

අශෝක සෙල්ලිපිවල අකුරු වර්ග දෙකක් දැකිය හැකි ය. එනම් බරෝෂ්ඨී හා බ්‍රාහ්මී අක්ෂර වශයෙනි. සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයට අනුව අකුරු ලියන්නේ දකුණේ සිට වමට වුවත් බරෝෂ්ඨී අක්ෂර ලිවීමේ දී වමේ සිට දකුණට ලිවීමේ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර ඇත. භාෂා ඉතිහාසය ආරම්භයේ දී මෙම ක්‍රම වේදය භාරතය පුරා ව්‍යාප්තව පැවතුණ අතර පසුකාලීනව බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලිවීමේ පහසුව නිසා බොහෝ දෙනෙක් එම ක්‍රමය යොදා ගත්හ. බරෝෂ්ඨී අක්ෂරයන්ගේ ආරම්භය වූයේ 'සැමටික්' අක්ෂර ක්‍රමයක් වූ 'ඇගමික්' අක්ෂර මාලාවෙන් යැයි සොයාගෙන ඇත. මෙයට යුරෝපීය පඬිවරු ආර්යයන්, අරියානෝ පාලි, ඉන්ද්‍රෝ පාලි, ඊසානදිග පාලි, උතුරුදිග පාලි යන නම් ව්‍යවහාර කරති. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ දීර්ඝ අකුරු නොමැතිවීමයි. බරෝෂ්ඨී භාෂාවෙන් ලියවුණු ලිපි දක්නට ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. ෂාඛබස්ගර්හි හා මන්සේරා ගල්කණුවලද, මයිසූර් ලිපි කිහිපයක ද එකී අක්ෂර දැකිය හැකිය. ෂාඛබස්ගර් පිහිටා තිබුණේ ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර දිසාවට බරවය. නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල ජනයා දීර්ඝාක්ෂර භාවිත නොකළ බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. මේ ප්‍රදේශයේ දී සොයාගන්නා ලද බරෝෂ්ඨී භාෂාවෙන් ලියවුණු ධම්මපදයක් ඇත. එහි ගාථා කිහිපයක් මෙසේ දැක්විය හැකිය.⁴

අරහධ නිබමධ - යුජථ බුධ ශශනෙ
ධුනථ මවුනො සෙන නලගර ඛ කුඤුරු

අනිච චත සසර - උපද වය ධම්මො
උපජිති නිරුක්ඛිති - තෙෂ උචෂමො සුභො

අප්‍රමදු අමතපද - ප්‍රමදු මුචුනො පද
අප්‍රමත න මීයති - යෙ පමත යථ මථ

මෙම ගාථා තුනෙන් පළමු ගාථාව "ආරහථ නික්ඛමථ යුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ" යන්නයි. දෙවන ගාථාව "අනිච්චා චත සංඛාරා" ආදී ගාථාවයි. තුන්වැන්න "අප්පමාදො අමතපදං" යන්නයි. ගාථා තුන දෙස බැලීමේ දී පාලි ගාථාවලට වඩා වෙනස් වූ ක්‍රම කිහිපයක් ම දක්නට ලැබෙන බව කිව හැකිය. යෙදියයුතු මහප්‍රාණ අකුර වෙනුවට වෙනත් මහප්‍රාණ අකුරක් දැමීම (අරහධ නිබමධ - ආරහථ නික්ඛමථ) බැදී අකුරු කිසිම තැනක දක්නට නොලැබීම, (අනිච, උපද, ධම්මො - අනිච්චා, උප්පාද, ධම්මිනො) පාලියෙහි ඇති දත්තජ 'ස' කාරය වෙනුවට තාලුජ, මුර්ධජ 'ස' කාර දෙකම යෙදීම, (ශශනෙ, තෙෂ, උචෂමො - සාසනෙ, තෙසං, වූපසමො) අනුශ්චාරය නොයෙදීම (සෙන, නලගර, අමතපද - සෙනං, නලාගාරං, අමතපදං) බැදී අක්ෂරය වෙනුවට රකාරාංශය සහිත අකුරු යෙදීම (අප්‍රමදු, අප්‍රමත - අප්පමාදො, අප්පමත්තා) ආදී වෙනස්කම් පෙන්වා දිය හැකි ය.

බ්‍රාහ්මී හෝඩිය මහා බ්‍රහ්මයා විසින් මැවී නිසා එම නම යොදා ඇති බව පැරණි භාරතීයන්ගේ විශ්වාසය යි. එසේ ම ජෛන සූත්‍රයක් වන "සමවායංග" සූත්‍රයේ බ්‍රාහ්මී හෝඩියට "මායුයාක්ඛර" (මාතෘකාක්ෂර) යන නම දී එහි අකුරු 46 ක් ඇති බව කියත්. ආචාර්ය අභයදේව ශූරීන් විසින් එසේ දක්වන ලද බ්‍රාහ්මී අක්ෂර වන්නේ

අ, ආ, ඉ, ඊ, උ, ඌ, ඵ, ඵ්, ඹ, ඹඃ, අං, අඃ,

ක, ඛ, ග, ඝ, ඞ,
ච, ඡ, ඣ, ඤ, ඦ,
ට, ඨ, ඩ, ඪ, ණ,
ත, ථ, ඳ, ධ, න,
ප, ඵ, බ, භ, ම,
ය, ර, ල, ව, ස, ෂ, හ, ළ, ක්ෂ,

යනුවෙනි.⁵ මෙම අක්ෂරමාලාව සංස්කෘත අක්ෂරමාලාවට බෙහෙවින් සමීපකමක් දක්වයි. මෙහි අක්ෂර 47 ක් දක්නට ලැබෙන බැවින් 'ළ' කාරය ඉවත් කළයුතු යැයි "අභයදේව සූරිභූ" පවසති. එහෙත් "ආචාර්ය බ්‍රහ්මර්" නම් පඬිවරයා දක්වන්නේ "ක්ෂ" යන්න ඉවත් කළ යුතු බවයි. කෙසේ නමුත් අශෝක ශිලා ලේඛනයන්හි මේ අක්ෂර දෙකම භාවිත නොවීම මත මේ සම්බන්ධයෙන් යම් යම් ගැටලු අශෝක ශිලා ලේඛන ලියවන කාල වකවානුවේ ද කිබෙන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය. බරෝෂ්ටී අක්ෂර ද බ්‍රාහ්මී හෝඩියෙන් බිඳුණු භාෂාවක් යැයි බ්‍රහ්මර් පඬිවරයාගේ අදහසයි. ශාස්ත්‍රාචාර්ය ටී. විමලානන්ද මහතාගේ අදහස වන්නේ බරෝෂ්ටී අක්ෂර ක්‍රි. පූ. 4 වන සියවසේ සිට ක්‍රි. ව. 4 වන සියවස දක්වා කාලයේ ඉන්දියාවේ වයඹදිග ව්‍යාප්ත වූ බවයි. මෙම දිශාවෙහි ආර්යයෝ මුලින් පැමිණ ජනාවාස බිහිකර ගත් බව ඉතිහාස තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වේ.⁶

අශෝක ශිලා ලේඛනයන්හි භාෂා ලක්ෂණ පිළිබඳව සොයා බැලීමේ දී ඉහතින් සඳහන් කරන්නට යෙදුණු එක් එක් දිශාවන්ට අනුව ක්‍රමවේද තුනක් භාවිත කර තිබේ. ඒ ඒ පළාත්වලට ගැලපෙන භාෂාවකින් සෙල්ලිපි හෝ ටැම් ලිපි ලියවා තිබේ. භාරතයේ විවිධ දිශාවන්හි කථාකළ භාෂාව හා ලිඛිත භාෂාවේ වෙනස්කම් දක්නට ලැබේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ද නොයෙක් දිශාවන්හි තම ධර්මය දේශනා කිරීමේ දී ඒ ඒ දිශාවන්ට ගැලපෙන පරිදි දේශනා කළ බව කියවේ. පාත්‍රය සඳහා යෙදී ඇති පත්ත, පාය, පොණ, ආදී ව්‍යවහාර කිබීමෙන් ඒ බව පැහැදිලි වේ. අශෝක රජුගේ සෙල්ලිපි හෝ ටැම්ලිපිවල

දක්නට ලැබෙන භාෂා ලක්ෂණ අතර ගිරිනාර් ලිපි, ධ්‍යාලි ලිපි හා භාහබාශ්ගර් ලිපි යන ප්‍රදේශවලින් සොයාගන්නා ලද ලිපි වැදගත් වේ. එකී ලිපිවලට අනුව භාෂා ලක්ෂණවල ද වෙනස්කම් දක්නට ලැබේ. මීට අමතරව උතුරු කිරිකාස්සි ජ්‍යෙෂ්ඨ ලිපි, හිමාලය ආසන්නයේ තිබූ බාල්සි නමින් හැඳින්වෙන ලිපි, දිල්ලි, අලහබාද්, බාහු ආදී නොයෙක් දිශාවන්හි තිබී සොයාගන්නා ලද සියලු ලිපි ඉහතින් සඳහන් කළ භාෂා ලක්ෂණ උපයෝගී කරගෙන ලියවා තිබේ.

ගිරිනාර් ලිපි

ගිරිනාර් ලිපි පාලි භාෂාවට සමානකමක් දක්වයි. ඒවායෙහි වෙනස්කම් දක්නට ලැබෙන්නේ සුළු වශයෙනි. එහි දක්නට ලැබෙන එක් භාෂා ලක්ෂණයක් වන්නේ සංයුක්ත වර්ගාන්ත අකුරු වෙනුවට අනුස්ථානය යොදා තිබීම යි.⁷

ඛ	-	ගංගා	-	ගඬගා
ඤ	-	අංනමනතා	-	අඤ්ඤමනසා
න	-	උපහංති	-	උපහන්ති
ණ	-	අතපාෂංඨ	-	අත්තපාසණ්ඨෙ
ම	-	ධංම	-	ධම්ම

සමහර තැනක දීර්ඝාකාරයෝ හුස්ව වෙති.

භුයරති	-	භුයොරති
තත	-	තථා
ලජ්නෙ	-	රාජෙන

නියාසු, රඤ්ඤෝ, බ්‍රාහ්මණ ආදී ශබ්ද වෙනුවට ඤෙයාසු, රාඤ්ඤා, බාම්හන යන වචන බොහෝ සෙයින් දක්නට ලැබේ. එසේම ව්‍යවහාර පාලි භාෂාවේ දක්නට නොලැබෙන අහුංසු, පටිච්ඛාන ආදී ප්‍රයෝගයන් ද දක්නට ලැබේ.

ධ්‍යාලි ලිපි

අශෝක ශිලා ලේඛන බොහෝමයක් ලියවා ඇත්තේ මෙම ලිපි වර්ගයෙනි. මෙහි භාෂාව මාගධී ප්‍රාකෘතයට සමාන වේ. එමනිසාම විවිධ භාෂා ලක්ෂණ ද දැකිය හැකි ය.

- 'ර' කාරය වෙනුවට 'ල' කාරය යෙදීම

රාජා	ලාජා	රජු
පුරෙ	පුලෙ	පෙර
මයුරා	මලුලා	මොණරු

- සංයෝග අකුරුවල දෙවෙනි අකුර පමණක් භාවිත කිරීම

අට්ඨ	අඨ	අට
පච්ජා	පජා	පසුව
දේවානම්පියස්ස	දේවානම්පියස	දේවානම්පියතිස්ස

- දන්තජ 'ස' කාරය නොයොදා මූර්ධජ 'ෂ' කාරය හා තාලුජ 'ශ' කාරය බෙහෙවින් යෙදීම

පියදස්සිනො	පියදෂිනෙ	ප්‍රිය දැකුම් ඇති
සතසහස්සං	ෂතෂහශෙ	ලක්ෂයක්
සුස්සුසා	සුෂුෂා	සේවා කිරීම

● මුර්ධජ 'ණ' කාරය නොයෙදීම

පාණානංපානානං	ප්‍රාණින්ගේ	
ධම්මවරණං	ධංමවලනං	දැහැමි හැසිරීම
සමණ චූඡ්මණානං	සමනබංභනානං	ශ්‍රමණ චූඡ්මණයින්ගේ

● 'බ' කාරය 'ව' බවට පත්වීම

තිබ්බං	තිවෙ	තියුණු
සබ්බ මනුස්සානං	ඡවමනුශානං	සියලු මිනිසුන්ගේ
කත්තබ්බං	කට්ඨියං	කළයුතුයි
චත්තබ්බං	චත්ඨියං	වියයුතුයි

● 'ඤ' කාරය 'න' බවට පත්වීම

මඤ්ඤේ	මනෙ	සිතයි
අඤ්ඤේ	අනෙ	නොයෙක්
හඤ්ඤෙය්‍යං	හංනෙය්‍ය	විනාශ කරන්නාහ

● 'ත' කාරය 'ට' බවට පත්වීම

කත	කට	කරන ලද
මත	මට -මටෙ	මැරණු
අනුවත්තිස්සන්ති	අනුවට්ඨිසංති	අනුවචචතිත්

● අනුස්ථාරය ඇතැම් කැනෙක ලොප් වීම

කිංති	කිති	කුමක් නිසාද?
මත්තං	මානෙ	පමණ
හතං	හනෙ	නසන ලදී

● 'ඔ' කාරය 'අච' බවට පත්වීම

ඔත්තපෙය්‍යං	අචත්‍රපෙය්‍ය	ලැජ්ජාවෙච්ච
ඔකාසං	අචකාසං	ඉධ, අචසරය

● 'ස්' වෙනුවට 'ය' හෝ 'ත' කාරය යෙදීම

සුපත්ථාය	සුපඨායෙ	ව්‍යඤ්ජන සදහා
ඵතස්සත්ථාය	ඵතායාඨායෙ	මේ කාරණයෙහි
සබ්බත්ථ	සචතා	සියලු තැන්හි

● සත්තම් විභක්ති 'ස්මිං' යන ප්‍රත්‍ය 'සි' හෝ 'මි' යන්නෙන් අචසන් වීම

විජිතස්මිං	විජිතසි	රාජ්‍යයෙහි
ජනපදස්මිං	ජනපදමි	ජනපදයෙහි
පාසණ්ඩස්මිං	පාසඩසි	දහම

• 'ඉ' හෝ 'ඊ' කාරය 'හ' කාරය බවට පත්වීම

ඉඩ	හිඳ	මෙහි
ඊදිසං	හෙදිසං	මෙබඳු

• පාලි භාෂාවේ 'ග' යන්න 'ක' බවට හෝ ඇතැම් කැනෙක 'ක' යන්න 'ග' බවට පත්වීම

ගුහා	කුහා	ගුහාව
සිලාවී කත	සිලාවී ගඬ	ගලෙන් කරන ලද

• 'වදකි' යන්න වෙනුවට 'ආහා' යන්න සෑම ස්ථානයකම යෙදේ.

• 'සො, තතො, තෙ' යන පාලි වචනවලට 'සෙ' යන්න යොදා තිබේ,

• 'අහං' යන පාලි වචනයට 'හකං' යන වචනය නිතර යොදා තිබේ.

• ඇතැම් වචනවලට පාලියට සමාන වූ පදයක්වත් නොයොදා වෙනම වචන භාවිත කොට තිබේ.

කතඤ්ඤඤාතා	කිටනාතා
දාරකමාතරො	අබකජනියො

භාහබස්ගර් ලිපි

මෙම ලිපිවල විශේෂත්වය වන්නේ සංස්කෘත භාෂාවේ මෙන් ම පාලි භාෂාවේ ද වචන දක්නට ලැබීම යි. ඇතැම් කැනක භාෂා දෙකට ම අන්තර්ගත නොවන වචන ද දක්නට ලැබේ. දීර්ඝාක්ෂර අකුරු නොයෙදීම මෙහි ඇති තවත් විශේෂත්වයකි. එවැනි එක් ලිපියක් මෙසේ දැක්විය හැකි ය.

අතික්‍රාන්තං අංකරං දෙවනප්‍රිය විහරයත්‍ර නම නික්‍රමීෂු. අත්‍ර මාගය අඤ්ඤිව හෙදිඤති අභිරමනි අභවසු සො දෙවනංප්‍රිය ප්‍රියදසී රජ අභවභිසිතො සතො නික්‍රමී සංඛොධිං තෙන දං ධුම යත්‍ර අත්‍ර ඉයං හොති ශ්‍රමණ බ්‍රමණනං දුගතෙ දනං.

මෙහි ඇති රකාරාංශ සහිත පද බොහෝ දුරට සංස්කෘත භාෂාවට නැඹුරු වේ. "හොති, සතො, සො" වැනි පද සංස්කෘත පාලි දෙකට ම අයත් ඒවාය. "හෙදිඤති, දුගතෙ" වැනි වචන භාෂා දෙකට ම අයත් නොවන අශෝක ප්‍රාකෘත වචනයි. ඉහතින් සඳහන් කෙරුණු බරෝෂ්ඨී ධම්මපදය ද මෙම ලක්ෂණවලින් සමන්විත ය.

මේ අයුරින් එකිනෙකට වෙනස් වූ ලක්ෂණයන්ගෙන් අශෝක ශිලා ලේඛන ලියවා ඇත්තේ ඒ ඒ දිශාවන්හි භාවන වූ භාෂාව පදනම් කරගෙන ය. අශෝකශිලා ලේඛනයන්හි අන්තර්ගත වී ඇත්තේ ඒ ඒ පළාත්වාසීන්ට යම් යම් දේ දැන්වීමට අවශ්‍ය වූ කාරණාවන් නිසා ඔවුන්ට තේරෙන භාෂාවකින් ය. එසේම අක්ෂර ලියවීම කළ යුතු නිසා විවිධ භාෂා ලක්ෂණ ද ඇතුළත් කරන්නට ඇති බව සිතිය හැකිය. නොතේරෙන භාෂාවකින් යමක් ලියා තැබීම ප්‍රයෝජනවත් නොවේ. එහෙත් අශෝක අධිරාජයාගේ රාජකීය භාෂාව ධොලි ගිරි ලිපිවලත්, ටැම් ලිපිවලත් වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන භාෂාවයි. මේ හේතුව නිසාම අශෝක ශිලා ලේඛන ලියවා ඇත්තේ ද ධොලි ලිපි වශයෙනි.

ආන්තික සටහන්

¹ සාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සිංහල ප්‍රාකෘතය, අනුලා මුද්‍රණාලය, කොළඹ, 1956, 141 පිටුව.

² History of Indian Literature, Vol. I, P. 28.

³ සාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සිංහල ප්‍රාකෘතය, අනුලා මුද්‍රණාලය, කොළඹ, 1956, 141 පිටුව.

⁴ සාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, අශෝක ප්‍රාකෘතය හා සිංහලයේ මුල් පදනම, (ශාස්ත්‍රීය ලිපියකි.) ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම, 1994, 137 පිටුව.

⁵ සාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සිංහල ප්‍රාකෘතය, අනුලා මුද්‍රණාලය, කොළඹ, 1956, 146 පිටුව.

⁶ සාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සිංහල ප්‍රාකෘතය, අනුලා මුද්‍රණාලය, කොළඹ, 1956, 147 පිටුව.